

OMRÅDEFORNYELSESPROGRAM FOR FJALTRING - TRANS - FERRING

Lemvig Kommune
november 2019

1. Forord	3
2. Baggrund / udfordringer	
- Området – placering i kommunen	4
- Områdefornyelsens afgrænsning	5
- Byernes opståen / historie	6
- Kommuneatlas	10
- Kommuneplan	12
- Befolkningstal	13
3. Ressourcer	
- Institutioner, foreninger og erhvervsliv	14
- Borgerinddragelse	16
4. Indsatsområder	
- Registrering og forslag til udbygning af cykel- og vandrestier	20
- Overblik	22
- Budget, tids- og handlingsplan	23
- Udbygning af cykel- og vandrestier langs kysten	24
- Plads og vejforløb i Fjaltring	26
- Etablering af borgerhus i Fjaltring	28
- Pladser i Ferring	30
6. Investeringsredegørelse	32
7. Organisation	35

Lemvig Kommune ønsker, sammen med borgerne i de tre vetkystbyer Fjaltring, Trans og Ferring at skabe attraktive rammer for det gode liv på landet, at værne om de gode fællesskaber, der findes og skabe rum for flere.

Områdefornyelsesprojektet kom i stand efter ansøgninger fra Fjaltring Beboerforening og Ferring Borgerforening i 2017, hvor de to foreninger havde listet en række ønsker til indsatser og udvikling af området op. Kommunen afsatte på den baggrund 2 mio. kr. til områdefornyelse.

Det er siden besluttet at afsætte yderligere 760.000 kr. til indsatsen fra statens Pulje til landsbyfornyelse.

Området er præget af den kystnære beliggenheden ved Vesterhavet med klinten ved Bovbjerg, som den mest markante naturattraktion. Der er med de mange kulturinstitutioner som fx. Tuskær, Bovbjerg Fyr, de to museer i Ferring og små gallerier skabt et kreativt miljø, ligesom der er et meget aktivt foreningsliv. Vi ønsker med nærværende program at styrke området som et aktivt og levende sted, hvor nye stiforbindelser på tværs af byerne kan være med til at skabe sammenhæng og desuden understøtte en turismeudvikling til gavn for hele området.

Den overordnede idé med indsatserne i områdefornyelsen er at skabe grundlag for at tiltrække flere tilflyttere og minimere antallet af fraflytninger samt at tiltrække flere turister.

Borgerne har været særdeles aktive med idéudvikling og forslag til projekter, registrering og analyse af stiforløb og ikke mindst med opkøbet af en mindre landejendom, der skal omdannes til borgerhus, vist deres store engagement.

Programmet indeholder en beskrivelse af de projekter, som vil blive gennemført i områdefornyelsesregi. De mange indsatser skal være med til at videreudvikle området, som et aktivt, kreativt og spændende område, der tiltrækker mange mennesker - både som potentielle tilflyttere og som besøgende.

Programmet er resultatet af rigtig mange engagerede borgeres arbejdsindsats. Vi vil derfor gerne sige stort tak til de mange mennesker, der har arbejdet sammen med Lemvig Kommune om dette områdefornyelsesprogram.

Vi har nu fem år til at gennemføre de mange indsatser, som er beskrevet i programmet og glæder os til at se de første fysiske anlæg tage form.

God læselyst!

Borgmester Erik Flyvholm

PLACERING I KOMMUNEN

Områdefornyelsens byer er kommunens tre vestligst beliggende byer. Byerne ligger ud mod Vesterhavet mellem Ferring Sø i nord og Nissum Fjord i syd.

Man kommer til de tre byer fra de to overvejende nord-syd gående veje Vandborgvej og Thorsmindevej.

Ferring ligger helt ud til kysten kun med diget mellem byen og havet. Byen består af ca 120 huse overvejende placeret langs de tre indfaldsveje Juelsgårdsvej, Stamphøjvej og Transvej. Kirken ligger midt i byen som omdrejningspunkt for veje og bebyggelse.

Trans udgøres stort set af Trans Kirke med 6-8 gårde og nogle få huse spredt omkring i en radius af 6-800 m. Kirken ligger ca 100 m fra Vesterhavet. Der er ingen samlet bymæssig bebyggelse.

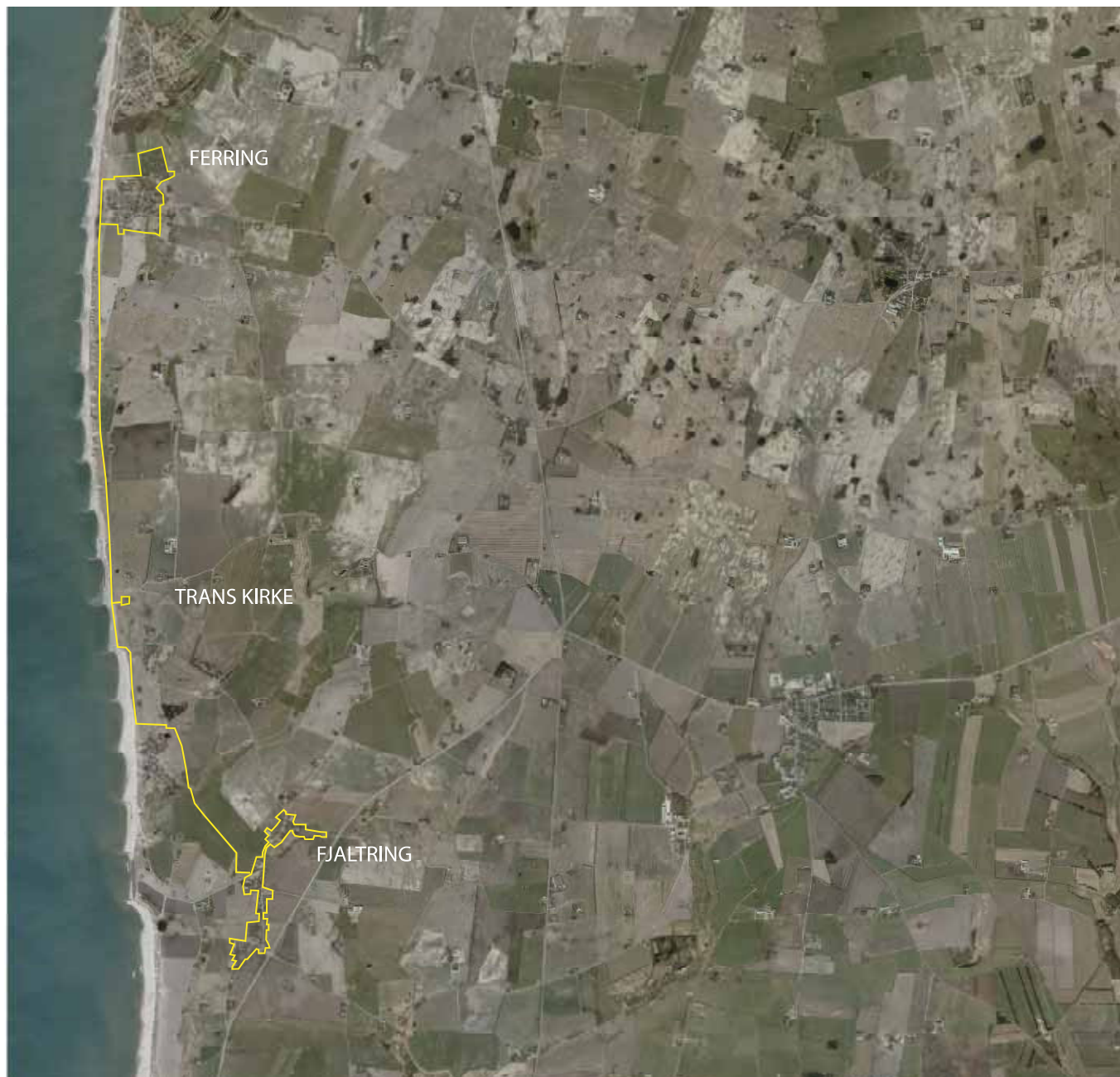
Fjaltring ligger mellem 600 m og 1 km fra kysten. Der er ca. 100 huse i byen. Byen er langstrakt og bebyggelsen er overvejende placeret omkring Fjaltringvej. Fjaltring Kirke ligger for sig selv mellem Fjaltring og kysten.

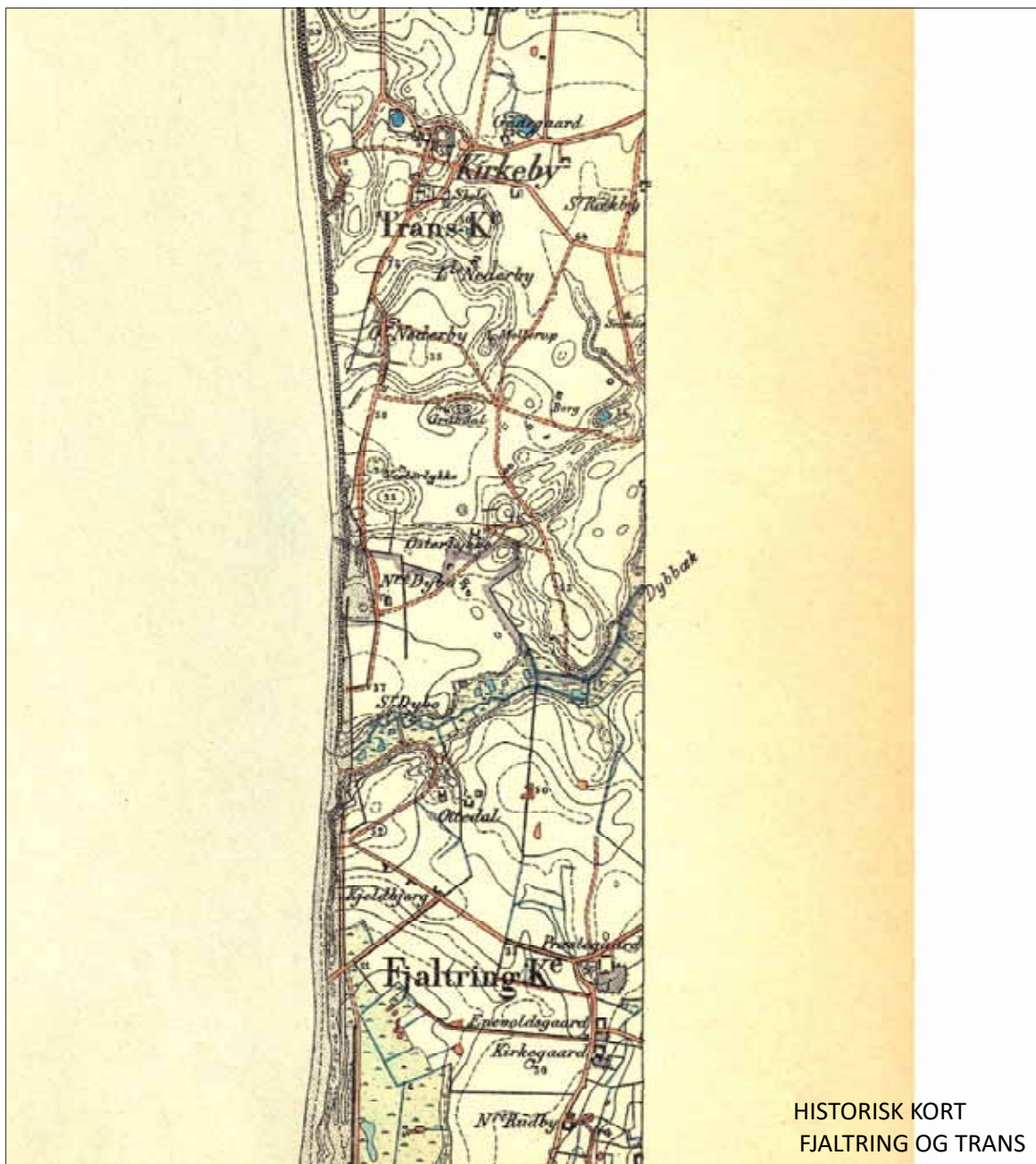
2 // OMRÅDEFORNYELSENS AFGRÆNSNING

AFGRÆNSNING OG FORBINDELSER

Et af de store ønsker fra borgerne til områdefornyelsen har været at forbinde de tre byer, hvorfor der er lagt mange kræfter i at registrere stiforbindelserne i området og foreslå nye, der binder området sammen.

Områdets afgrænsning strækker sig således fra Ferring by i nord med en streng ned forbi Trans ned til Fjaltring by mod syd.

HISTORISK KORT
FJALTRING OG TRANS

Det historiske afsnit udgøres af citater fra henholdsvis Lemvig Museums oplæg vedr. kulturmiljøer og bevaringsværdier i Fjaltring, Fjaltring Trans Lokalarkiv samt en hjemmeside fra Ferring Strands Grundejerforening (www.ferringstrand.dk), idet det har været vanskeligt at finde historisk baggrundsmateriale om de tre byer og den tilgængelige historie er meget forskellig for de tre byer.

FJALTRING

Kilde: Oplæg vedr. kulturmiljøer og bevaringsværdier i Fjaltring / Mette Lund Andersen, Lemvig Museum 13.9.2016

Fjaltring (tidligere Fjalsterwang 1400tal)– navnet betyder noget henad ”indhegning, hvor kreaturer søger skjul” – altså en kvægfold! Så allerede her er vi klar over at det er landbrugsland og et landsogn vi er i.

Det, der kendetegner Fjaltring, er en meget decentral bystruktur. Gårdene ligger spredt rundt i landskabet og der er flere mindre bydannelser, som med tiden delvist er vokset sammen. Det er ikke gamle landsbydannelser, det er nogen, der er kommet til siden slutningen af 1880’erne.

Nørby, der er vokset op omkring den første friskole, forsamlingshuset og brugsforeningen, som lå der hvor vejen til Dybe og vejen til Trans mødtes. Der lå tidligere en mølle her, hvilket førhen var et samlingspunkt, som kunne tiltrække mere bebyggelse, fordi der i forvejen kom folk til møllen.

Friskolen fik sin første bygning her i 1884, og den lå meget passende midt mellem Fjaltring og Trans, hvor en stor del af eleverne kom fra. Siden kom forsamlings-

shuset i 1886 og der blev startet en brugsforening, som først havde til huse i forsamlingshuset og i 1898 fik sin egen bygning lige over for. På den måde blev Nørby bebyggelsen præget af de grundtvigianske kerneinstitutioner: Friskole, Forsamlingshus og Brugsforening.

Hvis man så går sydpå, opstod der lidt bebyggelse ved Lapholm-gårdene, hvor vejen går vestpå til kirken og skolen (indtil 1868). Her lå også tidligere en smedie, som også tit er med til at tiltrække andre bygninger. Så kommer der lidt luft i husrækken igen på det stræk, hvor mejeriet kom til i 1914 og missionshuset i 1909, og endelig kommer vi ned til Lisby, som er den anden større sammenhængende bebyggelse i Fjaltring.

Det er en form for vejkrydsby, som er opstået hvor Lisbyvej (Fjaltringbyvej) krydses af Vestermøllevej, som er den gamle vej mod øst til Bøvling mv. Her blev der bygget en ny skole i 1868, som stod indtil 1955, hvor den nuværende skole blev bygget. Friskolen overtog bygningerne i 1972. Her i krydset var der også en købmand og telefonstationen lå også her. I forbindelse med vejkrydset, købmanden osv. blev der bygget en række små huse først mod syd ad Lisbyvej og nok næsten samtidigt mod nord ad Fjaltring Byvej. Siden er der kommet flere huse til sydpå ad Lisbyvej.

Fra gammel tid har der ligget en koncentration af gårde og et par mindre huse nede omkring Tuskær og det gamle Mærsk, her var tidligere redningsstation og toldassistentbolig. Og så er der en meget fin række af enkeltgårde på Rubyvej, som tidligere har haft marker mod vest og mark og engområde ned mod Krogdal Sø, som lå ud mod havet, men nu er forsvundet. På den måde er der opstået denne her lidt spredte bydannelse med nogle "fortætninger" undervejs omkring forsamlingshuset/brugsen og omkring købmanden.

HISTORIEN OM FJALTRING OG TRANS - 1

Kilde: Fjaltring Trans Lokalarkiv

- tidligste historie

De to sognes kirker ligger i dag tæt på havet, hvilket de formentlig ikke har gjort da de blev bygget for ca. 800 år siden. Man må antage, at de har ligget midt i sognet, altå er der forsvundet meget land.

Trans sogn

Nævnes i 1340 Transæ, i 1480 Trannis og senere nævnes det som Tranæs. Navnet betyder nok, at det oprindeligt har været et næs ud i havet. Der har boet mennesker her siden oldtiden, hvilket de mange gravhøje fortæller. Det er også her at oldtidsvejen begynder med de mange høje, der går i en linje til Karup Å.

Fjaltring sogn:

Nævnes i 1340 som Fjaltærvangh, siden som Fjaltring. I en vurdering fra 1629 hedder det, "at to ejendomme i Fjaltring havde været øde i 15 år, da ejendommene var overløben med sand, desuden var fire ejendomme øde og uden al sæd, og sognet var fordærvet af sand. Og at dette er rigtigt, ses af, at der i 1596 var 64 gårde og 13 huse; men i 1683 kun 51 gårde og 4 huse i sognet".

HISTORIEN OM FJALTRING OG TRANS - 2

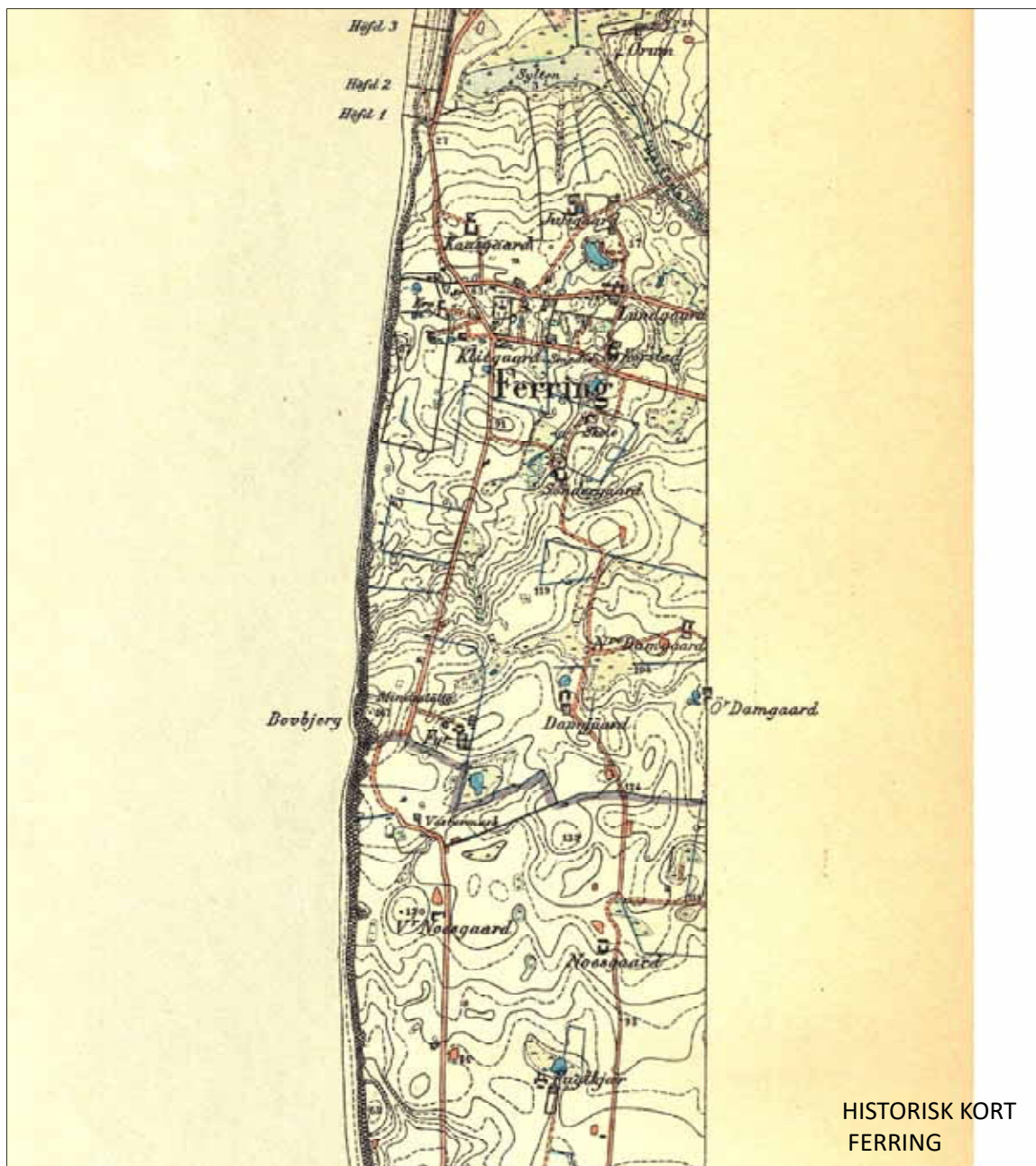
Kilde: Fjaltring Trans Lokalarkiv

- to sogne på vestkysten nord for Nissum Fjord Israndslinien fra sidste istid går igennem Fjaltring, og langs den er der fundet rester af bebyggelser og fæstningsanlæg, f.eks. Rammedige.

Før i tiden levede folk af fiskeri og landbrug. Begge dele var helt afhængige af vind og vejr, og ikke mindst af den store nabo, - Vesterhavet.

Sidst i 1800-tallet var der store brydninger på egnen mellem Grundtvigianismen og Indre Mission. Det var dog ikke tilfældet i Fjaltring og Trans. Her var "højt til loftet", måske fordi man havde en fælles udfordring, - nemlig kampen med og mod havet.

I slutningen af 1800-tallet kom en ny præst til de to sogne. Det var M.A.S. Lund, han var med til at ændre det lille samfund til nye fællesskaber i Grundtvigs ånd. Det resulterede i oprettelse af Fjaltring Friskole i 1884, som videreudviklede sig til Forsamlingshus og Brugsforening i 1887.

FERRING

Kilde: www.ferringstrand.dk

Stednavnet Ferring kommer af ordet "far" og tyder på et sted, der har været et punkt for videre færdsel. Det vidner om en tid, hvor Ferring var et vigtigt strategisk sted med udsejling til Nordsøen fra Ferring Sø. Ferring har været et vigtigt overfartssted til den store verden, ikke mindst England. Fra landsiden har der også været en hovedfærdselsåre til Ferring, nemlig en oldtidsvej gående helt til Viborg flankeret af adskillige høje.

Da udmundingen til Nordsøen strandede til i 1100 tallet mistede stedet sin betydning som færdselsåre. Resterne af den gamle forbindelse til Nordsøen ses stadig i landskabet ved Ferring Sø og videre ud igennem Vesperne ved Hygum bakker.

Et andet kulturhistorisk spor fra perioden med tætte forbindelser til England kan ses i Ferring kirke. Her findes landets måske ældste kalkmaleri med et stærkt engelsk præg. Det dateres til ca. år 1100.

Kystlandsbyen Ferring er beliggende på Bovbjerg, der er navngivet efter boven på et skib. Klinten rejser sig med sine 40 meter dramatisk mod Nordsøen, hvor mange skibe gennem tiden er forlist i brændingen ved Bovbjerg.

Geologisk set er klinten unik, da den blottede flade viser tværsnittet fra isbræens hovedopholdslinje. Det er det eneste sted i Danmark, hvor de geologiske lag fra 3 istider kan ses med det blotte øje.

Det frugtbare land har strakt sig adskillige kilometer vestpå, men den barske Nordsø har gennem tiderne fortæret gårde, landsbyer og skibe. Menneskets kamp

Bovbjerg Badehotel midt i Ferring blev opført i 1901, udvidet i 1905 og nedrevet i 1983.

mod de enorme naturkræfter accelererede med 2 voldsomme stormfloder i 1825, der brød gennem Agger tangen.

Efterhånden havde den teknologiske udvikling nået et stadie, hvor det var muligt at gribe ind i naturens gang. I 1876 besluttede den danske stat at begynde kystsikringen. Bovbjerg Fyr blev bygget, og vestkystens første hofde blev lagt lidt nord for Ferring. Betonstøbepladsen til hofdeblokkene ligger sammen med Kystdirektoratets røde bygninger som et spor fra kystsikringens begyndelse, og vidner om menneskets forsøg på at tæmme naturens kræfter.

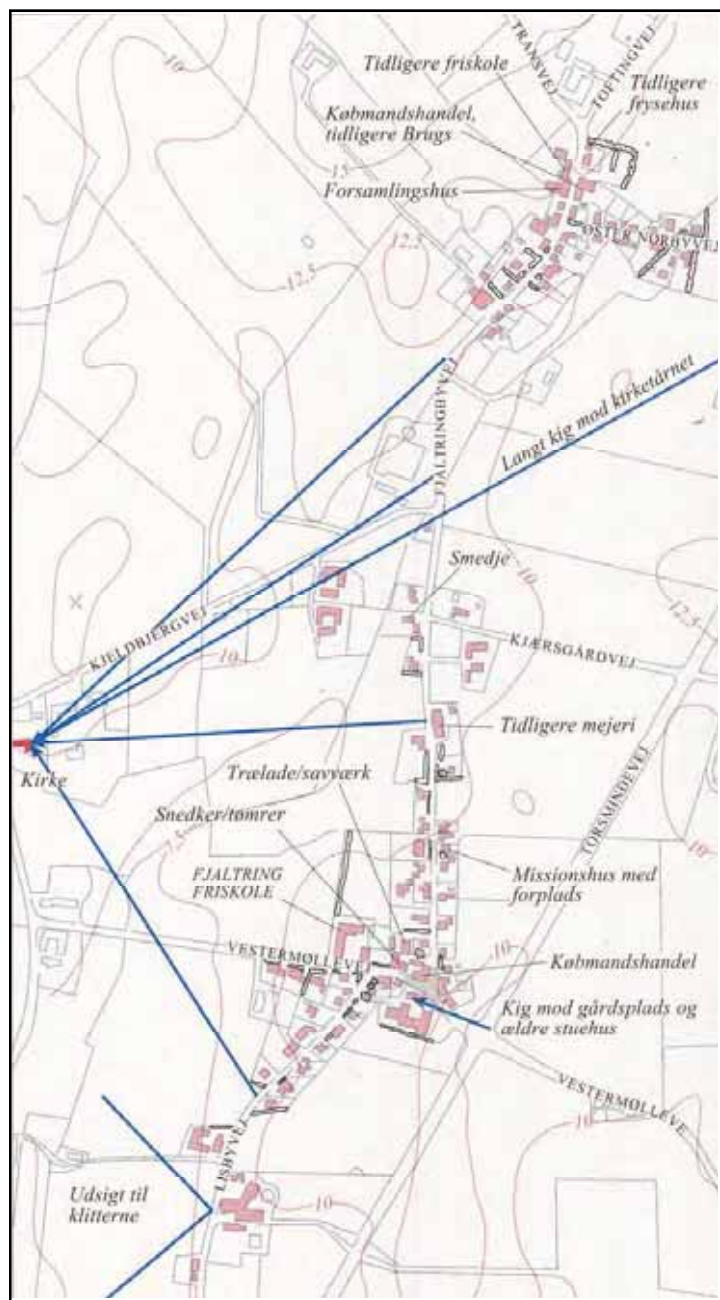
Mødet mellem klint og hav giver et særpræget lys, der har en stor tiltrækningskraft på kunstnere. Det startede da kunstmaleren Kresten Bjerre i 1891 begyndte at

drive en kro i Ferring, der hurtigt trak gæster til, heriblandt en række kunstnere.

I 1901 udviklede det sig til bygningen af et moderne badhotel. Jens Søndergård var blot en af de mange kunstnere, der samlede sig omkring Bovbjerg Badehotel. Hans farvepalet kan virke ekstrem, når man ikke har oplevet lyset ved Bovbjerg, men farverne kan sagtens genopleves i glimt her på kanten af klinten.

Ferring ligger ikke længere centralt placeret og er heller ikke begunstiget med befolkningstilvækst, men naturen er så storslået og barsk, at vi er mange, der ikke kunne forestille os at bo noget andet sted.

Som så mange andre udkantsområder må vi redefinere vores identitet og finde et nyt ståsted.

Kort fra Kommuneatlas Lemvig, der blandt andet viser Fjaltring Kirkes markante placering i forhold til byen, hvor der er kig til den fra mange steder.

I 1996 udkom Kommuneatlas Lemvig, som blandt andet består af en registrering og bevaringsværdi-vurdering af alle bygninger fra før 1940 samt en registrering af udvalgte kulturmiljøer. I den forbindelse havde Lemvig Museum produceret en forundersøgelse af kulturmiljøer i kommunen til baggrund for, hvilke der skulle beskrives i atlasen.

Fjaltring blev udvalgt til at komme med i kommuneatlasen.

FJALTRING

Kilde: Lemvig Museum - Forundersøgelse til kommuneatlas 12.12.1995

Byen er præget af den kystnære beliggenhed ved Vesterhavet. Den sparsomme beplantning gør, at husene ligger blottede og særdeles synlige i landskabet. Her kan bebyggelsesmønstre, arkitekturen og byggeskikke aflæses utilsøret. Dertil kommer, at byen i sig selv er langstrakt med åbent land mellem de spredte bebyggelser.

Fjaltring består ligesom mange af de øvrige landsbyer på egnen af en række små knudepunktsbebyggelser. Men i modsætning til andre af byerne, har det været begrænset, hvad der er kommet af udfyldningsbebyggelse mellem knudepunkterne i Fjaltring. Derfor kan de enkelte knudepunkter stadig opleves forholdsvis tydeligt, og byopfattelsen må således relateres til disse adskilte bydele.

Stednavnene vidner ligeledes om ændringerne i byopfattelsen. I 1919 hed de to største knudepunkter Nørby og Lisby, mens Fjaltring som bynavn for den samlede

bebyggelse er af senere dato.

Den gængse opfattelse af en by som en koncentreret bebyggelse med en opfatteligt bygrænse, der fortæller, hvornår man er inde i og ude af byen, slår ikke til i Fjaltrings tilfælde.

Det var de fællesejede bygninger, detailhandelen og smedierne, der var udgangspunktet for knudepunkterne, og det var vejkrydsene, der var bestemmende for deres lokalisering. Endvidere havde bydannelsens opdeling i knudepunkter ofte sin baggrund i forskellige trosretninger.

I det nordlige knudepunkt ved Øster Nørbyvej var det en skole, brugsforening og forsamlingshus, der var samlingsstederne for grundtvigianismen, mens Indre Mission holdt til i det sydlige knudepunkt ved Vester-møllevej omkring deres skole og missionshus. Og midt imellem de to bydele lå mejeriet og smedien.

Fjaltring Byvej ved forsamlingshuset i det nordligste knudepunkt Nørby, som omtalt i teksten.

FERRING

Kilde: Lemvig Museum - Forundersøgelse til kommuneatlas 12.12.1995)

Ferring er kommunens eneste kystby ved Vesterhavet. For nogle århundreder siden lå kirken alene her med opland mod vest, men med Vesterhavets nedbrydning af kystlandet er havet og den høje, stejle kystklint rykket tæt ind på byen, der opstod omkring kirken. Den udsatte beliggenhed er blevet byens særkende, understreget af naboskabet med Bovbjerg Fyr, der bestandig minder os om færden og farerne på havet.

Som følge af sin placering er Ferring blevet et turistmål, hvor Vesterhavet kan opleves fra stor højde, når stormen raser og bølgerne slår mod land, eller fra badestranden på de stille sommerdage. Byens vejnet og enkelte ældre huse vidner stadig om byens landsbyfortid.

Anlæggelsen af de mange høfder har ligeledes sat sig spor i byen, hvor Kystinspektorets røde træhuse ligger på kanten ud til kystklinten. I et af husene findes et minimuseum over egnens geologi, kulturhistorie og kystsikring m.m. Men ellers er det turistudviklingen, der præger byens udvikling, hvor et nyopført badehotel, gaveboder, cafeteria og parkeringspladser, tegner byens nye profil, mens de karakteristiske hvide stakitter omkring kirkegården er bevaret som et værn mod klimaet og de nye kulturstrømninger, der præger bybilledet.

Det nærliggende Bovbjerg Fyr er egnens store seværdighed. Det markante og fornemme fyrtårn, opført i 1877, ligger 41 m over havet og er pejlemærke for orienteringen, såvel søværts som landværts. Fyret er rødmalet, så de søfarende ikke forveksler fyret med et af kystlandskabets mange kirketårne.

Ferring Kirke og ferieboligerne, der er opført på badehotellets grund.

Kystinspektorets røde huse, der nu bliver brugt til sommerhuse.

KOMMUNEPLAN - LANDSBYERNES FREMTID Kommuneplanen overordnet

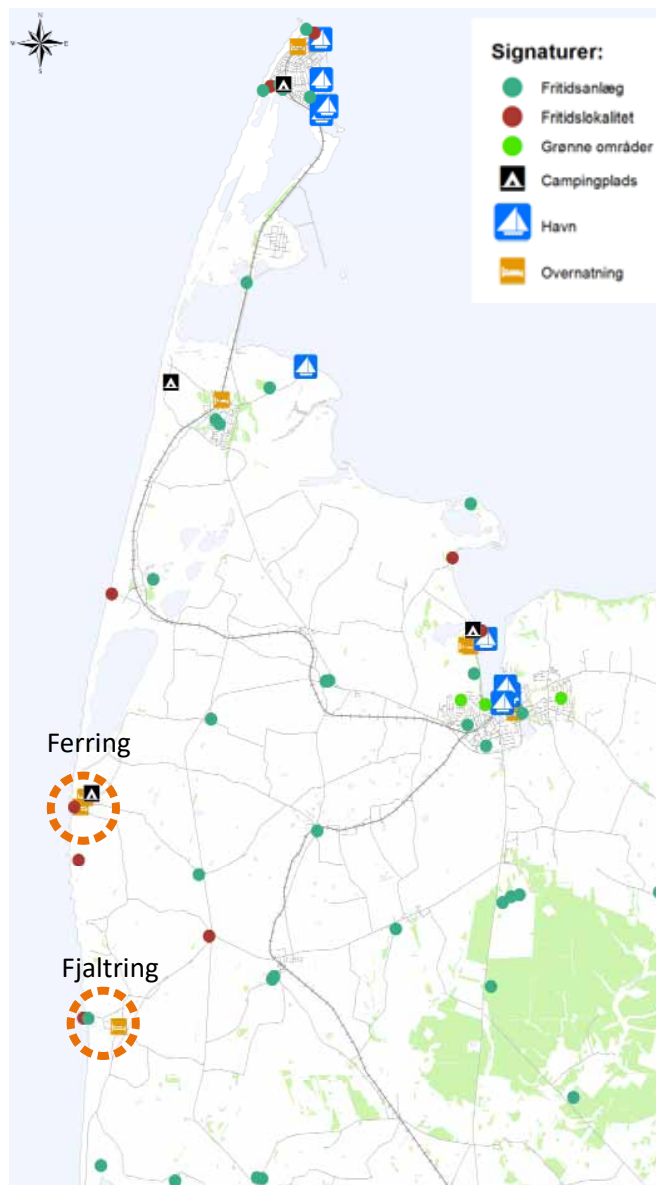
I Kommuneplan 2017-2029 hedder det om landsbyer i kystområder:

I kommunen findes en række mindre landsbyer, der ligger tæt ved Vestkysten eller en af vore fjorde. Disse byer har særlige træk, som skal bevares.

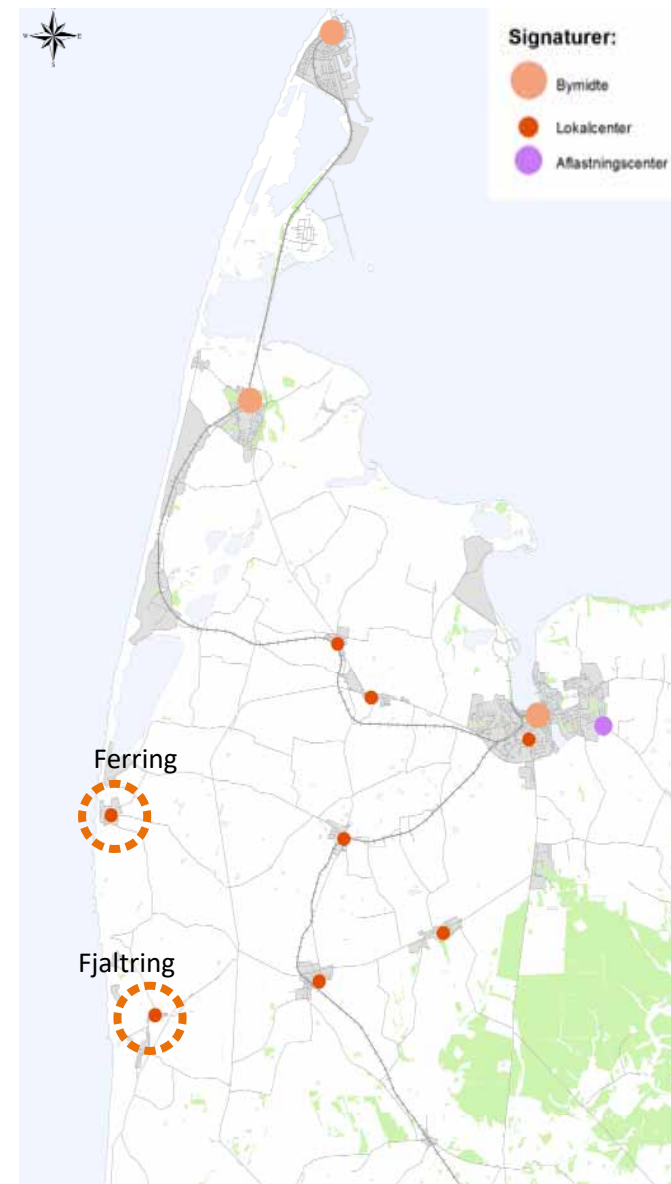
Kystlandsbyerne opleves ofte som feriebyer og som landsbyer med tæt tilknytning til naturen og til fritidslivet. Byerne ligger tæt ved kommunens største turistattraktioner og er derfor væsentlige i forhold til overnatninger og anden turistservice.

Et andet sted i kommuneplanen står, at området omkring Ferring og Fjaltring er et af kommunens turistmæssige kraftcentre, og at turisme generelt kan medvirke til, at der opretholdes lokale handelsmuligheder.

Ferring benævnes som en fritidslokalitet med campingplads, og Fjaltring er markeret med en overnatningsmulighed. Begge byer er benævnt som lokalcentre, der ud over landsbyerne også understøtter større turistområder.

Kort fra Lemvig Kommuneplan 2017-29, der viser, at både Ferring og Fjaltring har turistorienterede faciliteter.

Kort fra Lemvig Kommuneplan 2017-29, der viser at Ferring og Fjaltring er udpeget som lokalcentre.

2 // BEFOLKNINGSTAL

	1787	1801	1834	1840	1850	1860	1880	1890	1906	1916	1925	1930
Fjaltring	204	336	420	418	442	440	576	669	678	620	613	625
Trans	127	210	231	252	251	251	242	231	206	198	169	161
Total	331	546	651	670	693	691	818	900	884	818	782	786

(Kilde: Fjaltring Trans Lokalarkiv)

BEFOLKNINGEN - historisk

'Der har boet mennesker i Fjaltring og Trans siden oldtiden.

Man har ernæret sig af landbrug og fiskeri, og det gav jo også arbejde til forskellige former for håndværk.

Kampen med og mod havet har altid haft stor betydning for de mennesker, som har boet her.

Mange gamle slægter, hvis navne stadig findes på egen, har deres rod her. Der er for det meste gårdnavne der er blevet til slægtsnavne, som f.eks.:

Ruby, Lisby, Kjær og Kirkebye

Det var op til nyere tid ikke almindelig at finde sin ægtefælle udensogns, men da de unge begyndte at komme på højskole sidst i 1800-tallet ændrede det sig.

Sidst i 1900-tallet kom mange tilflyttere til, som har forenet sig med de slægter, der har boet her i århundereder.' (Fjaltring Trans Lokalarkiv)

Som det ses herover havde Fjaltring flest indbyggere omkring år 1900 og Trans lidt tidligere i tidsrummet 1840-1860. Befolkningstal for ovenstående periode for Ferring har ikke været umiddelbart tilgængelige, men det må formodes at udviklingen stort set følger Fjaltring og Trans.

BEFOLKNINGSUDVIKLINGEN

Det er en udfordring for de tre byer, at befolkningstallet er faldende, ligesom det giver, eller på sigt vil give, udfordringer for Friskole og Købmanden i Fjaltring.

I skemaet herunder ses antallet af borgere i de tre byer fra 2006 frem til 2018. Her fremgår det med al tydelighed at: *Landdistrikterne udfordres på mange fronter. Særlig udfordrende er den affolkning, som rammer landdistrikterne hårdt i disse år...* (Kommuneplan 2017-29).

Der er sket en reduktion i befolkningstallet i området i perioden 2006-2018 på 134 personer, det svarer til et fald på 28 %.

Herudover ses, markeret med gråt, prognose for de kommende år. Af de nedenstående tal kan forsigtigt udledes, at hvis udviklingen fortsætter som beregnet, vil der fortsat ske en fraflytning, som vil ligge på omkring 5 % fra 2019 til 2025. Der vil altså ske en opbremsning i fraflytningen.

Sogn	By	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Fjaltring	Fjaltring	146	144	132	132	128	125	124	127	118	122	101	109	108	95	95	94	94	94	94	94
	Land	126	122	115	119	119	119	116	118	115	121	128	120	113	110	109	108	107	106	104	103
Trans	Land	64	62	52	53	51	42	44	56	47	45	43	41	25	32	32	31	31	31	30	30
Ferring	Land	140	134	124	115	122	114	101	104	100	92	91	96	96	95	94	93	93	92	91	90
Total		476	462	423	419	420	400	385	405	380	380	363	366	342	332	329	327	325	323	320	317

(Kilde: Lemvig Kommune)

Fjaltring - Trans - Ferring har en række kulturinstitutioner, et særdeles aktivt foreningsliv og et mindre antal erhvervsvirksomheder. Herunder er en række af dem listet op.

INSTITUTIONER & FORENINGER

Fjaltring Fri- og Udeskole

Er en skole med en lang tradition og stor betydning for Fjaltring-Trans og omegn. Den er grundlagt i 1884, og drives efter Grundtvig-Koldske ideer i en moderne kontekst.

Skolen eksisterer med det formål, i samarbejde med forældrene, at udvikle viden og evner hos eleverne, som gør dem i stand til, engageret, at turde tage imod de udfordringer, livet byder på nu og i fremtiden. Disse evner er kendskabet til vort kulturelle og naturgivne grundlag, nysgerrighed, årvågenhed, hensyn, selvstændighed, fællesskabsfølelse og gå-på-mod.

(www.fjaltring-friskole.dk)

Tuukkaq

Grundlagt som teater i 1975. Bygningerne huser i dag en etnografisk samling og teatersalen bruges til koncerter mv.

Kulturcenter Tuskær

Tuskær blev grundlagt i 1986. Tuskær er blandt andet: *'Et studiested med rum for fordybelse, hvor det enkelte menneske kan hente oplevelser og få inspiration til næring af de livgivende og skabende kræfter, vi alle er udrustet med.'*

'Kvalitet er et nøgleord, og her kan man opleve koncerter med flere af landets ypperste musikere, se udstillinger, få undervisning i billedkunst med dygtige malere og

undervisere, opleve kunsthistorie og lytte til digtere og spændende foredrag om litteratur, sund kost m.m. samt deltage i folkelig sang hver uge fra september til marts.' *(www.tuskaer.dk)*

Landsbyhøjskolen i Fjaltring

En uges sommerhøjskole i Fjaltring. *'Højskolen foregår i og omkring Fjaltring Fri- og Udeskole, med lejrplads og stortelt, foredrag, aktiviteter for børn og voksne, frokosthaver, udflugter, m.m. Højskolen er et lokalt initiativ der tiltrækker mennesker fra nær og fjern og i alle aldersgrupper. De mange lokale frivillige gør hvad de kan for at ugen skal blive fuld af gode oplevelser for deltagerne - og for dem selv.'*

(fjaltringlandsbyhøjskole.dk)

Fjaltring Gæstehus /Danhostel Fjaltring

Første spadestik blev taget i år 2000. *'Tanken om at bygge Fjaltring Gæstehus er groet ud af Landsbyhøjskolen. Derfor har begge foreninger samme bestyrelse.*

I de første sæsoner i Landsbyhøjskolen var deltagerne indkvarteret på madrasser i klasseværelser, i campingvogne og i telte. Vi fik lyst til at gøre det lidt mere komfortabelt samtidig med, at der fra mange andre sider blev udtrykt ønske om, at vi kunne få et sted, hvor man kunne indkvartere gæster.' *(fjaltringvandrerhjem.dk)*

Fjaltring forsamlingshus

Forsamlingshuset har en bestyrelse på 5 medlemmer, der har den overordnede ledelse, sørger for nyindkøb, tager sig af vedligeholdelse m.v. *(www.fjaltring.dk)*

Fjaltring-Trans Borgerhus

Stiftende generalforsamling i foråret 2006, ndrettet i

friskolens tidligere lærerbolig og taget i brug september samme år som samlingssted for beboerne i Fjaltring og Trans. *(www.fjaltring.dk)*

Fjaltring Beboerforening

Foreningens formål er at igangsætte og bakke op om initiativer, der har til hensigt at styrke et levedygtigt lokalsamfund indenfor grænserne af Fjaltring - Trans sogne. Samt at fungere som lokalsamfundets talerør overfor offentlige myndigheder og andre. Formålet varetages primært gennem aktiviteter for beboere i Fjaltring-Trans sogne.

Fjaltring - Trans Rullesauna

Saunaen er for beboere og gæster i Fjaltring - Trans. Der er dannet en saunaklub, der skal tage vare på saunæen. Enhver kan få et medlemskab og en nøgle. *(www.fjaltring.dk)*

Fjaltring - Trans Gymnastik og Ungdomsforening

FT-GUF, som den fremstår i dag, blev dannet i 1966 efter en sammenlægning af "Gymnastik- og Idrætsforeningen" og "Ungdomsarbejdet i Fjaltring og Trans". Fjaltring Gymnastik og Ungdomsforening er en forening der hele tiden arbejder på at skabe nogle gode oplevelser for børn og unge i Fjaltring og omegn. *(www.fjaltring.dk)*

Fjaltring - Trans Lokalarkiv

Et lille lokalhistorisk arkiv - fortrinsvis billeder og papirer. Arkivet har eksisteret siden 1992 og har til huse i Friskolens lærerbolig. Samlingen rummer bl.a. dokumenter og billeder fra redningsvæsenet, strandinger, skole, foreningsliv i sognene, virksomheder og enkeltpersoner. Der findes mikrofilm af kirkebøger fra år 1730 - år 1890. *(www.fjaltring.dk)*

Ferring Borgerforening

Ferring Borgerforenings formål er at fremme dialogen borgerne imellem gennem styrkelse af tilhørsforhold, fællesskab og social omsorg, således at alle aldersgrupper har mulighed for at trives i Ferring. Endvidere er formålet at udvikle og forskønne byen under hensyntagen til stedets egenart. Ferring by ligger i den nordlige ende af morænebakken Bovbjerg og grænser direkte ud til Vesterhavet.

(frivilligcenterlemvig.dk)

Bovbjerg Fyr

'Bovbjerg Fyr er en selvejende institution med en fondsbestyrelse og et anpartselskab. Fondsbestyrelsen har repræsentanter for Lemvig Kommune, Region Midtjylland, uddannelsesinstitutioner, natur- og fritidsinteresser, kulturinteresser og støtteforeningen.

Bovbjerg Fyr er et kulturhus - både i den smalle og ikke mindst i den brede betydning af ordet "kultur".

Over 150 frivillige sørger for - sammen med fyrmøster og en lønnet cafeansvarlig - at de daglige opgaver bliver løst.'

(www.bovbjergfyr.dk)

Jens Søndergaard Museum

Jens Søndergaards Museum ligger yderst på skrænten ved Ferring by i en storslået natur. Med sin fine samling af havmalerier og andre motiver fra området giver museet en unik mulighed for at kombinere kunst- og naturoplevelser. Jens Søndergaard var en af de væsentlige skikkelser i dansk modernisme i starten af 1900-tallet. Han var ekspressionist og hans foretrukne motiver var havet og landskaber. Mange af de malerier der findes på museet skildrer dramaet mellem natur og menneske.

(www.jenssoendergaard.dk)

Minimuseet

Et af Kystinspektoratets røde huse, der ligger ud mod parkeringspladsen midt i Ferring, rummer Minimuseet. Et fint lille museum med en udstilling om egnens geologi, kulturhistorie og kystsikring. Museet har fri adgang døgnet rundt.

ERHVERVSLIV

Fjaltring Købmandsgaard

Fjaltring Købmandsgaard har eksisteret siden 1860, beliggende ca. 600 meter fra kysten, der præger vore liv markant. I 2014 købte landsbyens beboere butikken i anparter, og den drives til daglig af Christian Schou, Rene Frandsen og Tina Mikkelsen.

(www.fjaltring.dk)

Tømrerfirmaet Brun

Vestermøllevej 13, Fjaltring

Byggefirmaet Michael Andersen

Kjeldbjergvej 34, Fjaltring

Fjaltring Galleri

Fjaltringbyvej 9, Fjaltring

Galleriet er indrettet i den tidligere Fjaltring Brugsforening, hvor vi bruger et rum på 162 kvadratmeter til udstillinger.

Fjaltring Brugsforening blev bygget i 1897 og udvidet i 1939 med en vinkelbygning i to etager til butik og foderstof. I 1988 blev Fjaltring Brugsforening lukket. Vi overtog den tidligere butik og bolig i 2005 og åbnede Galleri Fjaltring i maj 2010.

Galleri Fjaltring forsøger at finde kunst, som kommunikerer og kommenterer vores verden, som den ser

ud i dag. Galleriet arrangerer udstillinger, hvor der både deltager helt unge og etablerede kunstnere fra Danmark og fra udlandet. Det er også planen at vise kunsthåndværkere, håndværkere, fotografer, tegnere og illustratører.

Galleriet er centralt placeret på Vestkysten i et område med tradition for kulturelle tilbud med høj kvalitet.

(www.gallerifjaltring.dk)

Bovbjerg Camping

Juelsgårdvej 13, Ferring

Selv om BOVBJERG CAMPING ligger så tæt på Vesterhavet, med en til tider stærk blæst, vil du opleve en grøn og frodig campingplads, gode læ muligheder af pil og roser, og om foråret blomstrer tusindvis af påskeliljer.

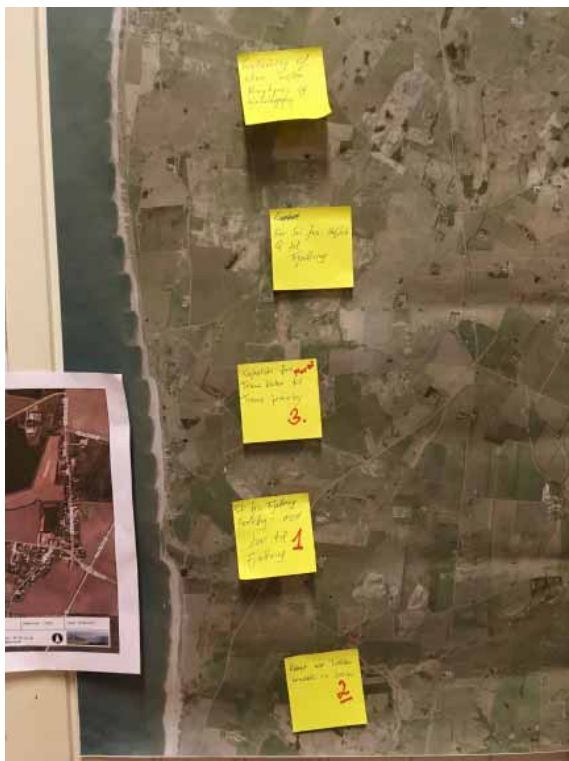
Takket være den gode jord.

De nationale ruter MARGURITERUTEN og VESTKYSTSTIEN, går lige forbi pladsen, hvad mange cykelcampister udnytter, og til dem har vi indrettet et særdeles attraktivt og hyggeligt teltområde med bænke og borde, tæt på toiletfaciliteter med de populære familierum, også til moderne køkkener og opholdsrum står til rådighed.

Hvad er mere hyggeligt end at sidde og spise ved sin campingvogn og samtidig nyde udsigten over det brusede Vesterhav og den fantastiske solnedgang.

Det er en Vesterhavsoplevelse!!!

(www.bovbjergcamping.dk)

Borgerinddragelsesprocessen er en vigtig del af en områdefornyelse og borgerne i de tre byer har været særdeles aktive både i de arbejdsgrupper, der blev nedsat i forbindelse med områdefornyelsen, men også sideløbende hermed, f. eks. i forhold til at skaffe opbakning til køb og indretning af et borgerhus i Fjaltring.

ANSØGNING

Dette områdefornyelsesprojekt kom i stand efter ansøgning fra Fjaltring-Trans Beboerforening den 28.6.2017 og fra Ferring Borgerforening den 31.7.2017. I ansøgningerne havde bestyrelserne i de to foreninger listet en række ønsker for området op.

På baggrund af de to ansøgninger besluttede kommunalbestyrelsen at afsætte 2 mio. kr. i 2019-budgettet til områdefornyelse i området.

Den 20. marts 2019 blev der afholdt et indledende møde med borgerforeningerne, hvor ønskerne til områdefornyelsen blev gennemgået.

Efter opstartsmødet blev der bevilget yderligere 760.000 kr til områdefornyelsen fra Puljen til Landsbyfornyelse 2019.

BORGERMØDE - OPSTART

Den 8. april 2019 var der borgermøde i Fjaltring Forsamlingshus. Ca 60 borgere var mødt op.

På mødet blev formålet med og forløbet for en områ-

defornyelse gennemgået, og det blev forklaret, at en områdefornyelse er et forpligtende samarbejde mellem området og kommunen, at der skulle produceres et program, som beskriver området og dets udfordringer samt hvilke tiltag, der skal prioriteres indenfor budgettet, og endelig at programmet skulle godkendes i kommunalbestyrelsen.

Herudover blev borgerforeningernes ønsker, muligheden for at søge støtte til renovering og nedrivninger - og status for planlægningen i området gennemgået. Til sidst blev der nedsat to arbejdsgrupper, som skulle arbejde med henholdsvis stier og pladser.

ARBEJDSGRUPPER

Der har været en række møder i de to arbejdsgrupper. Det første møde blev brugt til at få idéer på bordet og på slutningen af mødet at udvælge, hvilke man ville gå videre med. Mødet sluttede med, at arbejdsgrupper og kommunens folk fik hjemmearbejde for.

På det andet arbejdsgruppemøde blev idéerne kvalificeret, nu med de input som hjemmearbejdet havde bragt frem. En finjustering af idéerne samt en udvælgelse af hvilke idéer, der skulle fremmes, fandt sted i stor enighed og med stor tilfredshed fra de fremmødte.

Under processen fremkom der en ny idé blandt borgerne. Gården overfor købmanden i Fjaltring var blevet sat til salg, og en borgergruppe ønskede at købe den og indrette et borgerhus i den.

Der har siden været afholdt flere møder mellem denne borgergruppe og Lemvig Kommune for at finde en mulig finansiering enten via områdefornyelsen eller på anden vis.

Kommunen havde til et af møderne inviteret konsulent Møgen Dam, SBS Rådgivning, for at han kunne beskrive hvilke muligheder, der kunne være for en overtagelse af gården.

Borgergruppen fik til dette møde til opgave at skaffe dokumentation for opbakningen til projektet ved at tale med foreningerne i området, at beskrive hvilke funktioner et borgerhus skal indeholde og at finde ud af, hvor mange penge borgerne i Fjaltring kan skyde i projektet.

Sideløbende hermed arbejdede arbejdsgrupperne videre. Der blev blandt andet registreret stiforløb og skabt kontakt til lodsejere.

Samtidig blev endnu et køb af grund aktuel. Borgerne i Ferring ønskede at opkøbe 'Cafeteriagrunden', som ligger midt i byen, og indrette den til bl.a. motorikbane mm. Der blev indledt forhandlinger mellem ejer og et medlem af arbejdsgruppen, og der blev enighed om købsprisen.

På de sidste arbejdsgruppemøder blev de økonomiske midler fordelt på de forskellige projekter - alle fremmødte var enige i prioriteringen og stemningen var god. Herudover blev det næsten færdige program præsenteret.

BORGERMØDE - GODKENDELSE AF PROJEKTER

Det næste skridt var at skrive nærværende program færdigt. Programmet blev efterfølgende vedtaget i Kommunalbestyrelsen ultimo 2019, således at anlægsfasen kunne starte op i 2020.

Først i 2020 blev der afholdt et borgermøde, hvor programmet og de prioriterede projekter blev præsenteret.

ANLÆGSFASEN

Under anlægsfasen, der strækker sig over 5 år, fra 2020 til ultimo 2024, vil interesserede fra arbejdsgrupperne

kunne fortsætte og være aktive sparringspartnere i relation til de enkelte delprojekter.

Ønskerne til projekter for områdefornyelse kom dels fra ansøgningerne fra Fjaltring Beboerforening og Ferring Borgerforening samt fra idéer, der fremkom på borger- og arbejdsgruppemøder.

BRUTTOLISTE OVER ØNSKER FRA FJALTRING BEBOERFORENINGS ANSØGNING:

Generelt - oprydning og vedligehold af bygninger

Attraktive pladsmønstre:

Fjaltringvej foran Forsamlingshuset og den kommunale parkeringsplads

Vestermøllevej fra Fjaltring Købmandsgård til Vandrerhjemmet

Infotavler

Cykelstier/ruter:

En udbygning af de nuværende cykel- og vandrestier langs kysten

Den nationale cykelrute Vestkyststien udbygges og forbindes

Cykelruter længere inde i landet forbindes med Vestkyststien

BRUTTOLISTE OVER ØNSKER FRA FERRING BORGERFORENINGS ANSØGNING:

Bålpladsen nord for byen:

Nye shelters

Bålpladsens stenkrans gendannes

Borde og bænke af kraftigt tømmer

Cafeteriagrunden:

Skal være attraktivt centrum

Overdækket infocenter

Opladningsstander til elcykler

Fodsti til cykelsti/skrænten

Børnevenlig 'motorikbane'

Faste borde og bænke

Et sjovt skilt

Vestkyststruten:

Cykelsti flyttes fra den gamle redningsvej til gangstien ved søen

Udbygning af stien fra Bovbjerg Fyr for bedre forbindelse til stien ved Ferring Sø

'Skulptur på kanten' permanent udstilling af kunstværker for hver 300-500 m på østsiden af stien langs kysten.

LISTE OVER EMNER FREMKOMMET PÅ BORGERMØDE OG ARBEJDSGRUPPEMØDERNE:

'Vores store skønne natur er vigtig! Lad ikke udsyn skæmmes af autocampere og biler.'

'Genetablering/oprettelse af trampestierne mellem Fjaltring og Højde Q.'

'Gadebelysning Vestermøllevej 12 mellem købmand og skole - voldsomt generende lys - dejligt hvis nytænkning kunne overvejes i forbindelse med renovering af 'pladsen.'

'Mht. cykelsti til Thorsminde. Kik på cykelstien mellem Fåborg og Svendborg (hovedvej). Super løsning !'

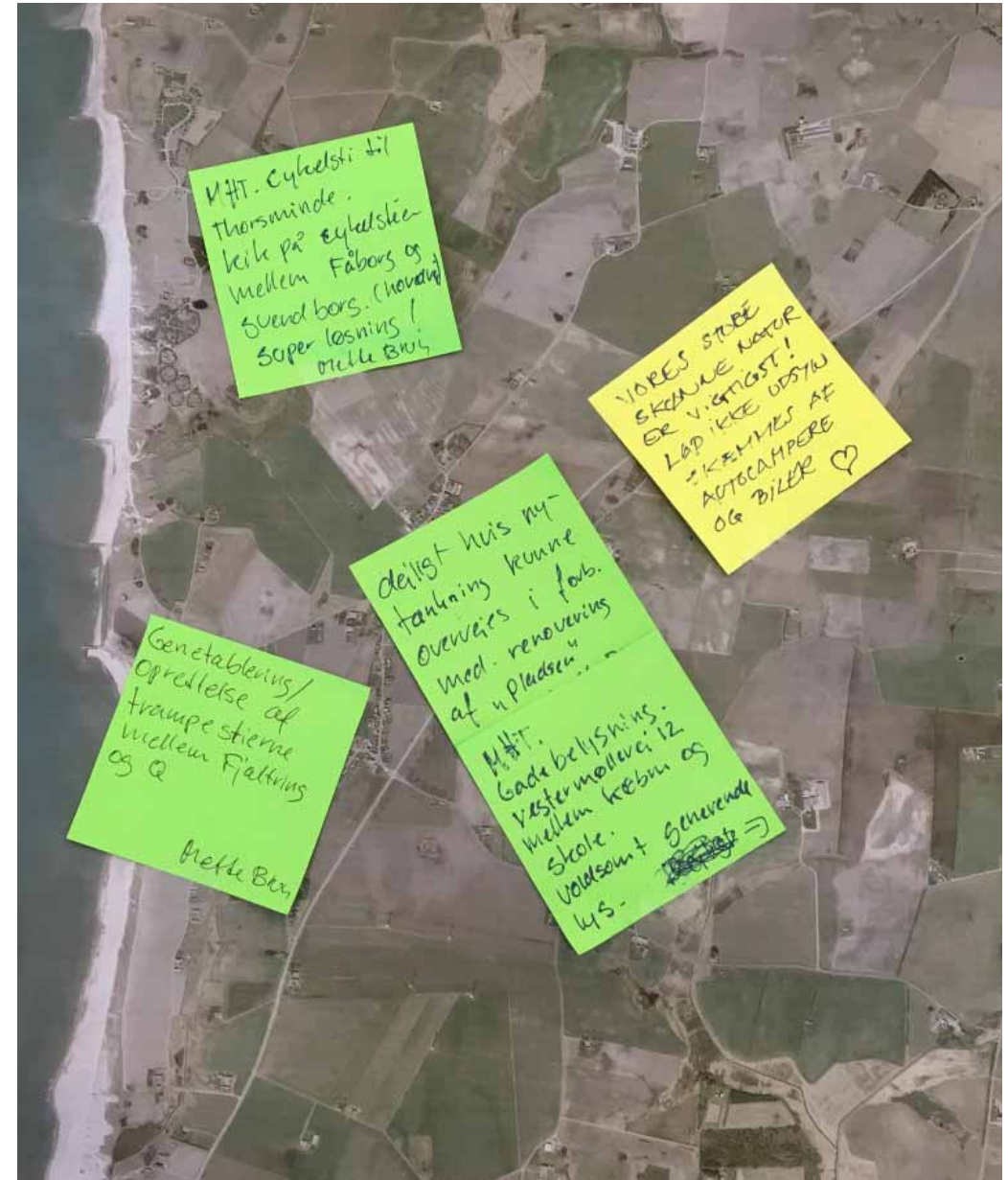
Trafikale tiltag:

'Skabe sammenhæng til vandrerhjem.'

'Fartdæmpning gennem hele Fjaltringbyvej og fra købmand til vandrerhjem på Vestermøllevej.'

'Markering af indkørslerne til Fjaltring'.

'Rundkørsel i krydset Fjaltringbyvej / Vestermøllevej'

Cykel-/vandresti langs Ferring Sø

Cykel-/vandresti foran Ferring sommerhusområde

Eksisterende Vestkyststi

*Cykel-/vandresti fra Trans Kirke til Fjaltring Ferieby

*Cykel-/vandresti gennem det nye sommerhusområde

*Stibro over Dybe Å

*Cykel-/vandresti fra Dybe Å til Kjeldbjergvej

Gangsti fra Rubyvej til Høfde Q

Cykel-/vandresti fra Vestermøllevej til Høfde Q

Eksisterende vej

Cykel-/vandresti fra Rubyvej til Tuskær

Cykel-/vandresti fra Tuskær til Thorsminde

*Strækning er en del af områdefornyelsen

ÉN SAMMENHÆNGENDE STIFORBINDELSE

Det er et stort ønske i ansøgningerne til områdefornyelse, at stiforbindelserne i området udbygges og forbedres, og at især en forbindelse mellem de tre byer Fjaltring, Trans og Ferring bliver etableret.

Vestkyststien, der er en cykel-/vandresti langs hele vestkysten, er i dette område ikke én gennemgående sti, det er muligt at cykle på. Stiforløbet er i dag meget fragmenteret, idet der nogle steder ikke findes en sti og andre steder er det ikke muligt at passere med cykel, enten fordi stien ikke er en cykelsti, eller fordi stien sander til.

Ved at 'lukke hullerne' og forbinde stien til én lang gennemgående sti, skabes et stiforløb, der gør det muligt for bløde trafikanter at bevæge sig i området uden at skulle cykle eller gå langs trafikerede veje. Det vil fx være muligt at cykle/gå fra sommerhusområderne Trans Ferieby, Faltring Ferieby og det nye sommerhusområde, der er planlagt ved siden af, til Købmanden i Fjaltring stort set uden at skulle ud på trafikerede veje. Samtidig vil stiforbindelsen give fine muligheder for at opleve Vesterhavet og andre landskabelige attraktioner som fx sti- og broforløbet over Dybe Å.

Den nedsatte sti-gruppe har gjort en stor indsats for at finde de bedst mulige forbindelser langs kysten fra Ferring Sø i nord til Tuskær og cykelstiprojektet til Thorsminde i syd.

Gruppen har været ude og registrere hele forløbet og er kommet frem til følgende ønsker:

Cykel-/vandrestien ved Ferring Sø flyttes fra den gamle redningsvej til gangstien langs søen, da den eksisterende sti er vanskelig farbar på grund af tilsanding. Der ligger allerede et projekt for dette stiforløb. Projektet ligger stille p.gr.a. en lodsejer, man ikke kan komme i kontakt med. Stiforløbet ligger udenfor områdefornyelsen. *(Beskrives ikke yderligere)*

Cykel-/vandresti syd for Ferring Sø foran Ferring sommerhusområde. Det er et ønske, at den nye sti langs Ferring Sø forlænges med en nyanlagt sti neden for diget, idet denne strækning har samme problemer med sand som stien langs søen. Stien skal forlænges helt frem til parkeringspladsen umiddelbart nord for Ferring og hæftes på Vestkyststien der. Alternativt kan den nordlige del af Kåsgårdsvej lukkes for biltrafik og benyttes som cykelsti. Gruppen mener ikke, at dette stykke sti bør ligge i områdefornyelsesregi, da det ligger udenfor områdefornyelsens område. *(Beskrives ikke yderligere)*.

Cykel-/vandresti fra Trans Kirke, hvor Vestkyststien nu slutter, forbi Trans Ferieby og Strand til skellet ved Løkkevej 40.

Cykel-/vandresti fra området ved Løkkevej til Dybe Å. Ved Løkkevej 40 krydser stien Løkkevej og går ind over det nye sommerhusområde på en eksisterende markvej frem til Dybe Å.

Cykel-/vandresti-bro over Dybe Å, hvor den eneste overgang over åen er nu.

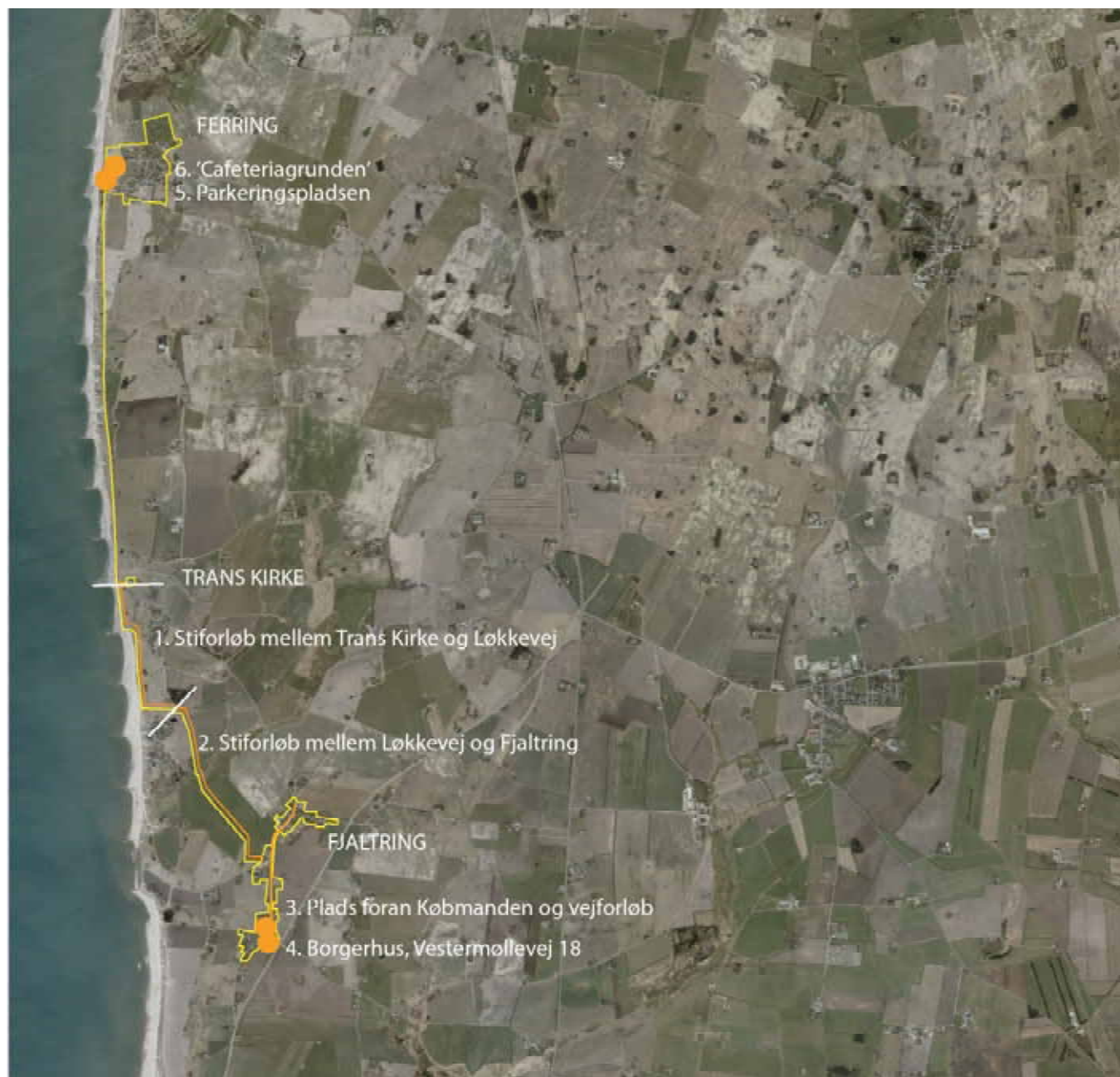
Cykel-/vandresti fra Dybe Å til Fjaltring. Stien ønskes videreført ad en markvej med retning mod Fjaltring. Stien slår et par knæk, idet den følger et par markskel frem mod Kjeldbjergvej, der munder ud i Fjaltring by.

Cykel-/vandresti i forlængelse af Vestermøllevej til et udsigtspunkt syd for et lille vådområde med videre forbindelse til adgangsvejen til Høfde Q. Gruppen mener, at dette ikke hører under områdefornyelsen. *(Beskrives ikke yderligere)*.

Alternativ - gangsti fra Høfde Q til Rubyvej på det lave dige/skel over marken mellem Rubyvej og adgangsvejen til Høfde Q. Gruppen mener, at dette ikke hører under områdefornyelsen. *(Beskrives ikke yderligere)*

Cykel-/vandresti til Tuskær fra Rubyvej. Gruppen mener, det er vigtigt at knytte Tuskær til Fjaltring, men at stien ligger udenfor områdefornyelsens område. *(Beskrives ikke yderligere)*.

Cykel-/vandresti fra Tuskær til Thorsminde. Der er fra kommunens side åbnet mulighed for et projekt til en cykelsti på diget langs Thorsmindevej. Projektet ligger udenfor områdefornyelsens område. *(Beskrives ikke yderligere)*.

PROGRAMMETS INDSATSOMRÅDER

Kortet viser en sammenfatning af, hvilke nedslagspunkter arbejdsgrupperne har valgt som områdefornyelsesprojekter. Den gule streg viser områdefornyelsens afgrænsning, de orange prikker viser, hvor der ønskes opgradering af pladser, borgerhus mv. og de orange streger viser, hvor der ønskes en udbygning af stiforløbet og opgradering af vejforløbet.

STIFORBINDELSER

Listen på foregående side er arbejdsgruppens ønsker til en sammenhængende stiforbindelse fra Ferring sø til Thorsminde. Store dele af stiforløbet ligger udenfor områdefornyelsen (men er vigtige for et samlet forløb), hvorfor de ikke skal finansieres af områdefornyelsesmidler. Følgende stiforløb indgår i områdefornyelsen:

1. Cykel- og vandresti fra Trans Kirke, forbi Trans Ferieby til Løkkevej
2. Cykel- og vandresti fra Løkkevej gennem det nye sommerhusområde over Dybe Å til Kjeldbjergvej

PLADSER, BORGERHUS MV

3. Pladsen foran Købmandsgaarden i Fjaltring og vejforløbet gennem Fjaltring
4. Køb og indretning af Vestermøllevej 18 til Borgerhus
5. Parkeringspladsen i Ferring
6. Køb og indretning af 'Cafeteriagrunder' i Ferring

BUDGET

Det samlede budget for områdefornyelsen i FJALTRING - TRANS - FERRING er på 2.860.000 kr. Der er afsat 2.000.000 kr. i kommunale midler til projekter, herudover er der afsat 100.000 kr. til program, og fra statens Pulje til Landsbyfornyelse 2019 afsat 760.000 kr - ialt 2.860.000 kr. Det er i forhold til andre områdefornyelser i kommunen ikke ret mange penge, men med en fokuseret indsats kan området gives et tiltrængt løft.

TIDS- OG HANDLINGSPLAN

Områdefornyelsen planlægges gennemført over en periode på 5 år med flest aktiviteter de første år.

En stor del af områdefornyelsen handler om sammenhænge langs kysten og mellem de tre byer. Det har derfor været et stort ønske fra den arbejdsgruppe, som har arbejdet med stier, at få en sammenhængende cykel-/vandresti langs Vestkysten, samt at få turister og andre brugere forbi købmanden i Fjaltring.

De forskellige projekter vil kræve et tværfagligt samarbejde mellem Plan og Projekt, som er den centrale aktør i forhold til områdefornyelsen og kommunens andre afdelinger og med andre offentlige instanser, hvor fx det nye torv foran Købmanden, stiforløbene og pladsen i Ferring vil blive planlagt i tæt samarbejde med Vej og Park-afdelingen, men også Naturstyrelsen, herunder Kystdirektoratet, skal tages i ed i forhold til Vestkyststien, pladserne i Ferring og broen over Dybe Å.

BUDGET	Økonomi	Offentlige midler			Anlægsår					
		Komm.	Stat		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Kommunale midler - borgerinddragelse og program	100.000	100.000		100.000						
Kommunale midler - borgerinddragelse og projekter	2.000.000	2.000.000			630.000	760.000	310.000	270.000	30.000	
Statslige midler	760.000		760.000		75.000	380.000	155.000	135.000	15.000	
I alt	2.860.000	2.100.000	760.000	100.000	705.000	1.140.000	465.000	405.000	45.000	

Indsatsområder

STIFORBINDELSER	Økonomi	Komm.	Stat	2019	2020	2021	2022	2023	2024
1. Cykel- og vandresti fra Trans Kirke til Løkkevej	375.000	250.000	125.000			375.000			
2. Cykel- og vandresti/-bro fra Løkkevej til Kjeldbjergvej	685.000	457.000	228.000			100.000	250.000	335.000	
I alt	1.060.000					475.000	250.000	335.000	

DELPROJEKTER - TORVE, PLADSER MV	Økonomi	Komm.	Stat	2019	2020	2021	2022	2023	2024
3. Pladsen foran Købmanden + vejforløb gennem Fjaltring	475.000	317.000	158.000			270.000	100.000	60.000	45.000
4. Borgerhus Vestermøllevej i Fjaltring - kompensation	200.000	200.000			200.000				
Borgerhus Vestermøllevej - indretning	500.000	334.000	166.000		200.000	200.000	100.000		
5. Parkeringspladsen i Ferring	50.000	33.500	16.500			50.000			
6. 'Cafeteriagrunden' i Ferring - køb	275.000	275.000			275.000				
'Cafeteriagrunden' i Ferring - indretning	125.000	83.500	41.500			125.000			
I alt	1.625.000				675.000	645.000	200.000	60.000	45.000

PROJEKTOMKOSTNINGER	Økonomi	Komm.	Stat	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Konsulentbistand/borgerinddragelse - programfase	100.000	100.000		100.000					
Konsulentbistand/borgerinddragelse - projektfase	75.000	50.000	25.000		30.000	20.000	15.000	10.000	
I alt	175.000			100.000	30.000	20.000	15.000	10.000	

Stigruppen har valgt at prioritere stiforløbet fra Trans Kirke forbi Trans Ferieby gennem det nye sommerhusområde og over Dybe Å til Kjeldbjergvej som det forløb, der skal indgå i områdefornyelsen.

1. CYKEL-/VANDRESTI FRA TRANS KIRKE TIL LØKKEVEJ (til venstre)

Stien skal hæftes på den eksisterende Vestkyststi, der munder ud i parkeringspladsen ved Trans Kirke. Stien følger diget forbi Trans Ferieby og Strand frem til Løkkevej.

Arealet er overvejende ejet af Naturstyrelsen, bortset fra det stykke jord, hvor tilslutningen til Løkkevej skal ske. Jorden er her i privateje.

Økonomi: 375.000 kr

2. CYKEL-/VANDRESTI FRA LØKKEVEJ TIL KJELDBJERGVEJ

For overskuelighedens skyld er det næste forløb delt op i 3 dele (A-B-C), mens der er én samlet økonomi, idet det ikke giver mening at etablere ét af delforløbene uden at etablere de to andre.

Delforløb A

Cykel-/vandresti fra Løkkevej gennem det nye sommerhusområde til Dybe å (til højre)

Stien starter ved Løkkevej få meter fra det sted, hvor ovenstående sti forventes at lande på Løkkevej. Stien anlægges på et eksisterende hjulspor i det nye sommerhusområde, der planlægges etableret her.

Arealet er i privateje. Ejer er positiv overfor idéen, men vil dog gerne have et møde og se et projekt før endeligt tilsagn.

Delforløb B
Sti og stibro over Dybe Å

Delforløb B
Sti og stibro over Dybe Å (til venstre)

Broen ønskes etableret, hvor den eksisterende (og enenste) overgang over Dybe Å er nu.

Broen skal udføres så enkelt som muligt for at forstyrre naturen mindst muligt.

Arealet er i privateje. Ejer er positivt indstillet overfor en krydsning af åen på hans jord, men vil dog have et møde på stedet, hvor man diskuterer placeringen af bro og sti.

Delforløb C
Cykel-/vandresti fra Dybe Å til Kjeldbjergvej (til højre)

Stien etableres dels langs et markskel, dels på en eksisterende markvej og slår et par knæk, idet den følger et par markskel frem mod Kjeldbjergvej, der munder ud midt i Fjaltring by.

Alternativt følger stien eksisterende markskel og munder ud lidt nordligere i byen på Fjaltringvej.

Arealerne er i privateje. Der har været kontakt til ejer, som dog ikke har taget stilling til oplægget. Der afventer yderligere forhandlinger.

Økonomi for alle tre delområder (A-B-C):
685.000 kr.

Delforløb C
Cykel-/vandresti fra Dybe Å til Kjeldbjergvej

SAMLINGSSTEDER I FJALTRING

Nye eller opgraderede samlingssteder er et gennemgående ønske i forhold til områdefornyelsen. Man ønsker samlingssteder for områdets beboere, men også steder hvor turister og besøgende fra resten af kommunen har lyst til at stoppe og gøre ophold.

3. PLADSEN FORAN KØBMAND OG VEJFORLØBET Gennem FJALTRING

Købmanden i Fjaltring er områdets eneste dagligvarebutik og derfor også omdrejningspunkt og mødested for beboerne. Købmanden blev købt af Fjaltring-borgere i 2014. Der er indrettet en mindre café i butikken.

Arbejdsgruppen for pladser har diskuteret sig frem til, at pladsen foran Købmanden i Fjaltring er den vigtigste og den der vil blive lagt mest arbejde og flest penge i. Der ønskes etableret en ny 'bymidte', som kan skabe identitet for området.

Vigtigheden af at Købmanden eksisterer og er et samlingssted, ses også i stigruppens forslag til stier, hvor en af hovedidéerne er, at stiforløbet skal passere Købmanden.

Ud over en pladسدannelse foran Købmanden ønskes også skabt sammenhæng på vejstrækningen gennem hele byen fra området omkring Forsamlingshuset forbi Købmanden og frem til Vandrehjemmet både i form af fardtæmpende tiltag og forskønnede elementer.

Arbejdsgruppen ønsker arealet foran Købmanden udvidet, så det private areal ud for Vestermøllevej 18 kan indgå i pladsen.

Under borgerinddragelsesprocessen har Fjaltring Beboerforening indgået aftale om køb af ejendommen Vestermøllevej 18 beliggende overfor Købmanden (omtales andetsteds).

Opkøb af ejendommen kan være med til at løse både de trafikale problemer, ønsket om opholdsmuligheder i forbindelse med Købmanden og som et samlingssted.

ØKONOMI

Der afsættes 475.000 kr til etablering af plads og vejforløb gennem byen.

Under borgerinddragelsesforløbet i områdefornyelsen blev Vestermøllevej 18 - overfor Købmanden - sat til salg. Ejendommen ligger centralt i byen og vil sammen med Købmanden kunne danne et samlingsrum i byen for både lokale og turister.

4. BORGERHUS I FJALTRING

Fjaltring Beboerforening har med stor lokal opbakning rejst penge til selv at købe ejendommen. Kommunen støtter projektet mod at få tinglyst sikkerhed for offentlig brug og tilgængelighed i om omkringng Borgerhuset.

En del af stuehuset åbnes op ud mod torvet - som et offentligt rum, hvor man kan søge læ fra vind og vejr, spise sin medbragte mad og finde informationer om området. Facilieteterne suppleres med et offentligt toilet.

Den anden del af stuehuset skal indrettes til Borgerhus, der pt. er indrettet i en gammel lærerbolig ved skolen.

(Til venstre) Fjaltrings sydlige knudepunkt med vejkruds og købmandshandel. Ved krydset ligger et af egnens ældre stuehuse med de karakteristiske hvidkalkede sokkelmarkeringer, brede hjørnelisener og kraftigt optrukne gesimser. (fra Kommuneatlas Lemvig, 1996)

(Til højre) Stort set samme sted i 2019. Det er ejendommen til venstre borgergruppen ønsker at købe. Der er ikke sket de store ændringer - gadebelysningen er blevet fornyet og Købmanden har fået en glaskarnap.

De eksisterende lokaler er utidssvarende og ikke ældre- og handicaptilgængelige.

Borgerhuset benyttes bredt af byens forskellige foreninger og der afholdes mange aktiviteter, som er åbne for alle.

Visionen er, at ved at samle og synliggøre de mange aktiviteter, skabes der liv i byrummet og der opstår synergieffekt både mellem besøgende og borgere, men også borgerne imellem.

På sigt er der også mange ideer til brug af stalden - kunstnerværksted, kontorfællesskab, ældreboliger m.m. Denne del af projektet er dog ikke en del af områdefornyelsen, men vil blive videreudviklet i beboerforeningens regi.

Områdefornyelsen kommer til at omfatte tilskud til ombygning og indretning af stuehuset til offentligt tilgængelige funktioner som madpakkehus, toilet, mødelokaler m.m. Herudover afsættes der midler til økonomisk kompensation, ift. krav om en høj grad af offentlig tilgængelighed.

ØKONOMI:

Fjaltring Beboerforening køber selv ejendommen. Der afsættes fra områdefornyelsen ialt 700.000 kr. til projektet til indretning af Vestermøllevej 18. Midlerne fordeles med:

500.000 kr. til stuehuset

200.000 kr. som kompensation for, at huset og grunden skal rumme offentligt tilgængelige funktioner.

SAMLINGSSTEDER I FERRING

I ansøgningen til områdefornyelse for Ferring var der ønsket til tre pladser i Ferring - bålpladsen nord for byen, og parkeringspladsen og cafeteria-grunden midt i byen.

I forbindelse med områdefornyelsen blev der holdt et møde med Naturstyrelsen, der på dette møde tilbød at opgradere bålpladsen, hvorfor den ikke indgår i områdefornyelsen.

5 . PARKERINGSPLADSEN I FERRING

Parkeringspladsen ligger midt i byen, med forbindelse til Vestkyststien og havet. Eksisterende parkeringsareal skal bibeholdes, og der skal etableres en stiforbindelse ned til Vestkyststien, hvor det er muligt at køre med kørestole og barnevogne.

På det grønne areal foran parkeringspladsen mod kysten skal opstilles borde/bænke.

Økonomi: 50.000 kr

6. 'CAFETERIAGRUNDEN'

'Cafeteriagrunden' ligger umiddelbart nord for den offentlige parkeringsplads. Grunden benyttes i dag også til parkering. 'Cafeteriagrunden' har fået sit navn, fordi der i den gældende lokalplan er mulighed for bla. at opføre et cafeteria på grunden.

Der skal ske en forskønnelse af arealet, så det ikke blot henligger som et "glemt" areal. Samtidig skal arealet aktiveres, så det kan tilbyde nogle oplevelser for besøgende i området.

Pladsen indrettes med en naturlegeplads/motorikbane med store kampesten. Herudover er der forslag om en ladestander til elcykler, et borde/bænkesæt samt et skilt i sjov/kunstnerisk udformning der fx viser vej til Nordpolen, Bovbjerg Fyr mm.

Grunden er privat ejet. Ejer har tilkendegivet at være interesseret i at afhænde arealet til Lemvig Kommune. Kommunen vil efterfølgende stille grunden til rådighed for Ferring Borgerforening med en bindende aftale om, at Borgerforeningen står for vedligehold af arealet.

Lemvig Kommune præciserer, at ejendomserhvervelsen for 275.000 kr. sker i henhold til byfornyelseslovens §98 (og ikke efter kapitel 2) og således udelukkende sker med kommunale kroner. Som det fremgår af Budget-, Tids- og Handlingsplanen på side 23 tages der ikke statslig refusion af denne udgift.

Økonomi: 400.000 kr.

Køb: 275.000 kr.

Legeplads mm: 125.000 kr.

Parkeringspladsen i Ferring

... og 'Cafeteriagrunden' lige ved siden af

I et områdefornyelsesprogram skal der forefindes en investeringsredegørelse. Baggrunden for at indgå i et områdefornyelsesprojekt er at styrke grundlaget for private investeringer i problemramte områder og skabe bedre potentiale for bosætning og erhverv.

Områdefornyelsen for Fjaltring - Trans - Ferring er sat i værk i håb om at ændre det faldende befolkningstal til en befolkningstilvækst, og samtidig få flere turister til at besøge byerne og gøre brug af de tilbud og faciliteter som allerede findes her, og dermed også skabe rum for nye.

Med den storslåede natur, friskole, købmand, et særdeles aktivt foreningsliv - og nu også et fremtidigt borgerhus med mange forskellige aktiviteter og faciliteter, er rammen for det gode liv på landet sat, og det bør være muligt at tiltrække nye borgere.

BORGERHUS

Borgerhuset bliver hele områdets omdrejningspunkt og nye mødested. Med flere forskellige faciliteter udviklet over de næste år, bl.a. tænkes der indrettet kontorarbejdspladser, som borgerne kan låne/leje, vil huset være med til at gøre området attraktivt for eventuelle tilflyttere.

Beboerforeningen køber selv huset, så private investeringer indenfor områdefornyelsen er allerede i gang.

På et borgermøde afholdt den 12. november 2019 blev der solgt folkeaktier til støtte for projektet. På mødet tegnede ca 80 borgere - fordelt på 60 husstande - sig for 186.000 kr., hvilket vidner om stor lokal opbakning til projektet.

Købmanden i Fjaltring

KØBMANDEN

Fjaltring købmandsgård har eksisteret siden 1860. I 2014 efter det ikke havde været mulig at finde en ny købmand købte landsbyens beboere butikken i anpart og ansatte en bestyrer. Det viser, at det er en særdeles aktiv borgergruppe, der er villig til at handle og satse for fællesskabet.

Der er i 2019 blevet tildelt LAG-midler til at indrette lokalerne over købmanden til kontor-fællesskab. Foreløbig er der indgået aftaler om 5-6 arbejdspladser.

BYFORSKØNNELSE

Byerne forskønnes og gives nye og bedre mødesteder ved en opgradering af pladserne, hvilket vil tilføre byerne et mere positivt indtryk. En opgradering af pladserne i både Fjaltring og Ferring vil give muligheder for at mødes og dermed være en del af byernes sociale liv. Pladserne vil også få turisterne til at stoppe op, søge information eller oplevelser og måske lære området bedre at kende, ligesom eventuelle nye tilflyttere vil få et positivt indtryk.

Det nye borgerhus, Vestermøllevej 18

KULTURINSTITUTIONER

Kulturinstitutionen Tuskær, de to museer i Ferring, bosciddende kunstnere og små gallerier skaber et kreativt miljø, der kan tiltrække flere kreative mennesker, hvis der bliver opmærksomhed omkring det, fx gennem oplysning, workshops og udstillinger.

Kunst- og kulturcentret Tuskær er et særdeles aktivt sted med foredrag, undervisning, fælles sangarrangementer og meget mere, der tiltrækker folk langvejs fra.

Selvom Tuskær ligger udenfor områdefornyelsen har det været vigtigt for stigruppen, at Vestkyststien blev ført forbi Tuskær for at synliggøre stedet og trække besøgende ind.

MINIMUSEUM

En anden attraktion, Minimuseet i Ferring, ligger også udenfor områdefornyelsens regi. Der er fra borgerne et ønske om, at Minimuseet, der ligger i forbindelse med parkeringspladsen, opgraderes bl.a. med formidling på tysk. Plan og Projekt har i den anledning holdt et møde med Lemvig Museum og Geopark Vestjylland om Minimuseets fremtid.

Bygningen, hvori Minimuseet har til huse, er ejet af Naturstyrelsen og lejet ud til Lemvig Museum. Lemvig Museum vil undersøge, før udstillingen eventuelt opgraderes, at lejeaftalen kan forlænges. Geopark vil gerne indgå i en fornyet aftale.

Både Lemvig Museum og Geopark Vestjylland er enige i, at den eksisterende udstilling kunne trænge til en opgradering, og at en ny udstilling også skal formidles på tysk. Geoparken ønsker endvidere at formidle på engelsk.

Der skal søges om fondsmidler til etablering af en ny udstilling. Det vil tidligst kunne ske i 2020.

I forbindelse med en opgradering ønskes også aftalen med Ferring Borgerforening om tilsyn og vedligehold forlænget.

Minimuseet indgår ikke i områdefornyelsens økonomi, men fokus på museet og en fremtidig opgradering er en direkte udløber af arbejdet med områdefornyelsen.

Minimuseet ligger helt ud til Vestkyststien

BÅLPLADSEN VED FERRING

Som tidligere omtalt var der under arbejdet i arbejdsgrupperne ønske om at få opgraderet bålpladsen lige nord for byen, som ejes af Naturstyrelsen.

Bålpladsen ønskes opgraderet med flere borde/bænkesæt og grill. Naturstyrelsen har nyligt opsat et par borde/bænkesæt, og har i forbindelse med områdefornyelsen meldt ud, at Naturstyrelsen kan opsætte yderligere et par borde/bænkesæt og en grill. Bålpladsen er derfor ikke en del af områdefornyelsens økonomi og omtales ikke yderligere.

VESTKYSTSTIEN

Områdefornyelsens store stiprojekt, der vil binde Vestkyststiens dele sammen til en gennemgående cykelsti fra Ferring Sø i nord til Tuskær og Thorsminde i syd, vil tiltrække flere cykel- og vandreturister. Selvom store dele af stien ligger udenfor områdefornyelsen, har arbejdsgruppens store registreringsarbejde og fokus på stiforløbet betydet, at Lemvig Kommune har fået øget fokus på Vestkyststien og der vil formodentlig blive investeret i etablering og udbedring af dele af strækningen i de kommende år. Kommunen har en stipulje til anlæggelse af cykelstier, som det er muligt at søge midler fra.

Der er pt øremærket 2 mio. kr. til en cykelsti langs Thorsmindevej, men projektet vil kræve en yderligere medfinansiering, før det kan realiseres.

Med det foreslåede stiforløb, der kommer forbi købmanden og det fremtidige borgerhus, vil handelen blive styrket, og der vil være mulighed for at reklamere overfor turisterne for områdets attraktioner gennem pjecer og udstillinger i borgerhuset.

Vestkyststien ved Ferring

HØFDE Q

Høfde Q har en stor tiltrækningskraft i forhold til turister. Høfden og de særlige strand- og vandforhold, den skaber, tiltrækker mange mennesker. Kommunen ønsker derfor at forbedre forholdene ved Høfde Q og vil sikre dette gennem en lokalplan for området.

Høfde Q er i kommuneplanen beskrevet som et af kommunens turistmæssige kraftcentre, hvor aktiviteter kan udvikle sig og bør understøttes. Det sigter mod, at der vil komme flere turister til Høfde Q i fremtiden.

Lokalplanen skal derfor muliggøre, at området kan benyttes til mange forskellige aktiviteter, og at faciliteterne på stedet understøtter disse aktiviteter.

En udvikling af området og etablering af nye eller opgradering af eksisterende faciliteter skal være til gavn for alle - både borgere og turister.

Arbejdet med lokalplanen er allerede i gang, og med bedre trafikforhold, ordnede parkeringsforhold, opgraderede faciliteter og mulighed for at benytte området omkring Høfde Q til forskellige aktiviteter vil det alt andet lige betyde flere gæster til Høfde Q.

Høfde Q ligger udenfor områdefornyelsen, men flere turister til Høfde Q og gode forbindelser for cykelturister og vandrere mellem Høfde Q og Fjaltring vil være med til at styrke lokalområdet og Købmanden.

Stranden ved Høfde Q

Det nye sommerhusområde kommer til at ligge tæt på Fjaltring Ferieby, som ses til venstre

NYE SOMMERHUSE

Et andet større projekt, der er under udvikling er det nye sommerhusområde ved Fjaltring Ferieby.

Der kan etableres op mod 60 sommerhuse, hvilket vil øge antallet af sommergæster i området betragteligt.

Med gode stiforbindelser til Fjaltring vil sommergæster herfra kunne komme til købmanden uden at skulle ud på trafikerede veje.

BYGNINGSFORNYELSE

Der er ikke afsat midler til bygningsfornyelse i områdefornyelsesbudgettet, men det udelukker ikke, at der kan disponeres midler til nedrivning eller bygningsforskønnelse af udvalgte huse i området indenfor de næste 5 år, hvis kommunalbestyrelsen beslutter at anvende midler fra pulje til Landsbyfornyelse i de kommende år.

OPSAMLING

Alt i alt vil områdefornyelsens tiltag - sammen med de ovenstående projekter, hvoraf flere er direkte afledt af arbejdet med områdefornyelsesprojekterne - kunne medvirke til en positiv udvikling i området. - Herunder være med til at give et mere positivt indtryk af byerne, tiltrække nye beboere og flere turister - og i sidste ende forventeligt også nye private investeringer indenfor turisme og oplevelsesøkonomi.

Områdefornyelse er baseret på en åben og lokal udviklingsproces med et mangfoldigt og stærkt engagement blandt beboerne.

Borgergruppen i Fjaltring, Trans og Ferring er en meget stærk og engageret gruppe og har gennem hele forløbet været særdeles engageret og indgået i et godt samarbejde med sekretariatet.

Områdefornyelsen er og vil også fremover, under udførelsesfasen, være organiseret således, at Lemvig Kommunes Teknik og Miljøudvalg og Kommunalbestyrelsen repræsenteres af et sekretariat bestående af medarbejdere fra Plan og Projekt, som vil være projektleder på de forskellige projekter.

Det er også Teknik og Miljø-udvalget og Kommunalbestyrelsen, der godkender nærværende program med de beskrevne projekter før overgangen til udførelsesfasen.

Plan & Projekt samarbejder med borgere, erhvervsliv, institutioner og øvrige interessenter i de tre byer - engageret i de nedsatte arbejdsgrupper samt eventuelle eksterne konsulenter.

I programfasen blev der efter det indledende borgermøde nedsat tre arbejdsgrupper: Stigruppen, pladsgruppen og kunstgruppen, som dog senere blev lagt sammen med pladsgruppen.

Arbejdsgrupperne vil fortsætte i udførelsesfasen og være aktive sparringspartnere i relation til viderebearbejdning af de enkelte delprojekter. Der kan også nedsættes en følgegruppe, hvor interesserede borgere kan følge projekternes fremdrift, og blive inddraget ad hoc under forløbet.

